

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik

Ämnesområde

Arbetsmarknad

Statistikområde

Sysselsättning, förvärvsarbete och arbetstider

Produktkod

AM0207

Referenstid

2021

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik
E-post	rams@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning.....	6
2.4.3	Bortfallsuppföljning	6
2.5	Bearbetningar.....	6
2.6	Granskning	7
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen	8
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden.....	8
2.6.3	Granskning av makrodata	8
2.6.4	Granskning av redovisning	8
2.7	Skattningsförfarande	9
2.7.1	Principer och antaganden	9
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	9
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	9
2.7.4	Röjandekontroll	9
3	Genomförande	9
3.1	Kvantitativ information.....	9
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	9

1 Statistikens sammanhang

Den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) syftar till att årligen ge information om befolkningens sysselsättning och beskriva händelser, flöden och strukturer på såväl hela som den regionala och lokala arbetsmarknaden. Undersökningen framställdes för första gången 1985 och är ett resultat av utredningen om nya metoder från de tidigare folk- och bostadsräkningarna.

RAMS omfattar flera register där sysselsättningsregistret utgör det mest centrala och är det register som ligger till grund för statistiken. Det innehåller information om Sveriges folkbokförda personer per den 31 december respektive år och deras anknytning till arbetsmarknaden. Huvudvariabeln i registret, sysselsättningsstatus, visar om personen är förvärvsarbetande eller inte. För varje person har sedan andra variabler matchats på i registret för att underlätta studier och analyser över arbetsmarknaden. Registret innehåller kopplingen mellan person och arbetsställe/företag som möjliggör redovisning av pendling och fördelningar på bland annat näringsgren och sektor.

I detta dokument beskrivs översiktligt design och genomförande av RAMS. Dokumentet kompletterar kvalitetsdeklarationen för RAMS som finns tillgänglig på <http://www.scb.se/AM0207> under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheterna utgörs huvudsakligen av antal och andelar personer som är förvärvsarbetande, detta uppdelat på regionala nivåer för olika bakgrundsvariabler. Statistiken innehåller även information om pendling för de förvärvsarbetande. Begreppet förvärvsarbetande innefattar både anställda personer och personer som bedriver näringsverksamhet.

2.2 Ramförfarande

Ramen är registret över totalbefolkningen (RTB). Observations- och målobjekten utgörs av, eller härleds utifrån, poster i RTB som finns på SCB, där varje post motsvarar en person.

Rampopulation består av samtliga folkbokförda personer i Sverige enligt RTB per den 31 december respektive år. Personer som utvandrat eller avlidit under året finns inte med i registret. Populationen matchas med administrativ information från Skatteverket (arbetsgivardeklarationer och deklarationer över näringsverksamhet) samt annan registerdata som finns internt på SCB, exempelvis demografiska variabler samt information över de arbetsställen och företag som personerna arbetat på.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval eller uteslutning förekommer i RAMS.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Datainsamling till RAMS sker genom nyttjande av statistikregister som SCB förfogar över. Grundkällan är i många fall skatteadministrativt material från Skatteverket. Insamlingen av Arbetsgivardeklarationer på individnivå (AGI) görs genom elektronisk överföring av uppgifter från Skatteverket till SCB. AGI för november används i framställningen av RAMS i avseende att klassificera anställda personer som förvärvsarbetande.

För att härleda sysselsättningsstatus för vissa tillfälligt frånvarande, tex föräldralediga hämtas information om utbetalningar från Försäkringskassan.

Även grundkällan till informationen om egenföretagare och företagare i eget aktiebolag är från Skatteverket. Insamlingen av dessa uppgifter sker för RAMS del från Inkomst- och Taxeringsregistret (IoT), Företagsregistret (FDB) och Bolagsverket. Information om egenföretagare baseras på standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) och bilaga 1 till inkomstdeklarationen. Informationen om företagare i fåmansaktiebolag härleds från Skatteverkets K10-blankett.

Överföring av AGI-uppgifter från Skatteverket till SCB sker varje månad. I varje månadsleverans kommer det också in rättningar av tidigare lämnade uppgifter. En gång per år överförs också de kontrolluppgifter som fortfarande lämnas i några fall.

Demografiska och andra bakgrundsvariabler hämtas från RTB och Utbildningsregistret medan uppgifter över arbetsställen och företag hämtas från FDB. För mer information om dessa register, se under respektive produktsida.

Arbetsställeredovisning

En av förutsättningarna för att kunna framställa RAMS är att var och en som får en AGI, med lön från en arbetsgivare i november, kan redovisas på det arbetsställe där personen arbetar.

Har arbetsgivaren verksamhet på ett ställe redovisas alla anställda på denna adress alternativt placeras på ett s.k. särskilt arbetsställesnummer. Om arbetsgivaren har fler än ett arbetsställe så uppstår frågan vilket arbetsställe den anställda ska vara knuten till. För att kunna besvara frågan har varje företags arbetsställen tilldelats ett nummer. Denna tilldelning av det s.k. arbetsställesnumret gör SCB i samråd med företaget. Företagen får ett webbformulär i slutet av augusti varje år i vilken de bl.a. har möjlighet att lägga till/ta bort arbetsställen och ändra arbetsställesnummer.

En förteckning med arbetsställen och arbetsställesnummer som ska användas i AGI samt i kontrolluppgiftsredovisningen skickas ut från SCB till alla flerarbetsställe företag i november varje år.

Arbetsställesnumret ska anges i ruta 60 i den AGI som arbetsgivaren är skyldig att fylla i för alla personer som fått lön eller annan ersättning från företaget under referensmånaden. (Lag (1984:533) om arbetsställesnummer m.m.)

Uppgiften om arbetsställe kan bli fel eller obestämd av flera anledningar. Huvudorsaken är att uppgiften om arbetsställesnummer saknas eller angivits fel i arbetsgivardeklarationen. Andra orsaker kan vara att organisationsnumret som angetts inte finns i FDB eller att ett visst företag har flera arbetsställen, utan att detta kommit till SCB:s kännedom.

För att förbättra kvaliteten på arbetsställeuppgifterna genomförs ett omfattande gransknings- och kompletteringsarbete på SCB. Ett frågeformulär skickas ut till flerarbetsställe företag som har redovisat AGI till Skatteverket där arbetsställesnumret saknas eller är okänt för minst nio personer. I formuläret ska ett korrekt arbetsställesnummer anges för de individer som företaget lämnat felaktiga uppgifter för. Även företag med ett arbetsställe granskas om en stor andel av de som finns på företaget bor geografiskt långt från arbetsstället. Det kan tyda på att företagen saknar arbetsställen eller att anställda ska placeras på ett s.k. särskilt nummer. Dessa nummer är gemensamma för alla arbetsgivare och kan användas när en person inte kan kopplas till ett specifikt arbetsställe.

Företag som behöver komplettera uppgifter om arbetsställesnummer kan lämna uppgifter elektroniskt via internet. Inloggningsuppgifter skickas ut i samband med introduktionsbrevet. I frågeformuläret finns uppgifter om vilka arbetsställen företaget har samt vilka personer som uppgifter ska lämnas för.

Insamlingen av de företag som redovisat felaktiga arbetsstäl-
lenummer pågår mellan april och augusti. Företag som inte inkommit
med sina uppgifter i slutet av april får påminnelser och de företag
som saknar eller angett felaktigt arbetsstäl-
lenummer för många
personer och som inte inkommit i slutet av insamlingsperioden på-
minns via telefon.

2.4.2 Mätning

Primärmaterial som används från Skatteverket skickas in av arbets-
givare (AGI och/eller KU, personer som deklarerat för näringsverk-
samhet (SRU, bilaga 1 till inkomstdeklarationen) och från personer
som deklarerat för utdelning alternativt för vinst eller förlust av sålda
aktier i det egna företaget (Skatteverkets blankett K10). Från AGI för
november används kopplingen mellan personer och företag samt
löneinkomsten. Från näringsverksamhetsredovisningen används
information om personen bedrivit aktiv eller passiv näringsverksam-
het samt resultatet från verksamheten.

Kompletteringsenkäten som skickas ut till företag som rapporterat in
fel arbetsstäl-
lenummer genomförs för att få rätt person placerad på
rätt arbetsställe.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Eftersom RAMS baseras på registerdata förekommer inget objekts-
bortfall i egentlig mening. Däremot förekommer partiellt bortfall, det
vill säga bortfall av vissa variabler för ett objekt.

Bortfallet i den kompletterande insamlingen av arbetsstäl-
lenummer
mäts i företag och förvärvsarbete. För kvantifiering se avsnitt 3.1.
För de företag som inte inkommer med uppgifter finns rutiner för hur
dessa granskas och imputeras. Mer om detta finns att läsa under 2.5
Bearbetningar.

2.5 Bearbetningar

Internationellt vedertagna definitioner inom arbetsmarknadsområdet
vad gäller bl.a. variabler är skapade av International Labour
Organization (ILO). Deras definition av sysselsatta uttrycks i tid och
är arbete som omfattar minst en timme i veckan. Eftersom det inte
finns några uppgifter om timmar i AGI görs inte något försök att
uppskatta en inkomst som motsvarar en timme per vecka utan de
personer som har arbetat mot ersättning i november månad får
sysselsättningsstatus förvärvsarbete. Det är dock inte möjligt att
klarlägga när individen arbetade för den utbetalda lönen men det
finns en koppling till en arbetsgivare.

Huvudvariabeln i RAMS är sysselsättningsstatus som visar på om en
person antas vara förvärvsarbete eller inte.

Endast personer mellan 16 och 74 år kan få sysselsättningsstatusen förvärvsarbete i den officiella statistiken. För att klassificeras som förvärvsarbete krävs att personen har fått en utbetald lön som överstiger 99 kronor i november alternativt deklarerat för aktiv näringsverksamhet under året.

När det gäller personer som deklarerat för aktiv näringsverksamhet blir samtliga klassificerade som förvärvsarbete. För att deklarerat för aktiv näringsverksamhet ska personen, enligt riktlinjer från Skatteverket, arbeta minst 500 timmar i verksamheten under året.

Även personer som är tillfälligt frånvarande pga. sjukdom/skada, eller föräldraledighet ska få sysselsättningsstatus förvärvsarbete. Som tillfälligt frånvarande och därmed sysselsatta klassas de individer som inte har en AGI i november men som har en AGI under någon av de tidigare månaderna under året, där denna AGI efterföljs av en ersättning från Försäkringskassan under resterande månader fram till och med november. Ersättningen kan vara föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, sjukpenning, rehabiliteringspenning, arbetsskadepening eller närståendepening.

Den huvudsakliga referensperioden för sysselsättningsstatus är november månad. I sysselsättningsregistret som ligger till grund för statistiken har ett huvudsakligt arbetsställe fastställts för varje person. Det är också utifrån den uppgiften som RAMS redovisas.

Uppgifter om arbetsställennummer för personer på företag med flera arbetsställen som ingått i insamlingsarbetet men inte inkommit vid insamlingsarbetet imputeras.

Imputeringen innebär att personer som saknar eller fått okänt arbetsställennummer på AGI i första hand tilldelas samma arbetsställennummer som de fick föregående år (om de fick ett då) om detta arbetsställennummer finns kvar som ett känt arbetsställe under redovisningsåret. Även s.k. särskilda nummer kan användas. I andra hand ska personen placeras på det största arbetsstället i sin bostadskommun. Om det inte finns något arbetsställe i hemkommunen anges det största arbetsstället inom pendlingsområdet. En kommuns inpendlingsområde utgörs av kommunen själv plus omgivande kommuner som bidrar med arbetskraft genom inpendling. Övriga personer förs i RAMS till det särskilda arbetsställennumret 99999, vilket innebär att de placeras i sin hemkommun.

2.6 Granskning

I och med att RAMS samlar in data från andra undersökningar är materialet i huvudsak granskat. Undantag är arbetsställedovisningen där företagen granskas på mikronivå. När registret är framtaget sker en omfattande makrogranskning och kontroller körs mot de redovisade tabellerna.

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

Den direkta datainsamlingen som är kopplad till RAMS är kompletteringen av arbetsställedovisningen. I samband med datainsamlingen kopplas en person till det företag där personen enligt AGI fått högst utbetald lön under november. Granskningen sker löpande på samtliga företag där misstankar om fel finns.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

Kompletteringen av arbetsställedovisningen granskas på mikrodatanivå. Först kontrolleras att alla personer redovisats på ett giltigt arbetsställesnummer. Därefter görs kontroller på arbetsställesnivå, jämförelser mot uppgifter om anställda i FDB och uppgifter om antal redovisade personer från föregående år samt geografiska kontroller. Om en viss procent av de anställda på ett arbetsställe bor utanför arbetsställets s.k. pendlingsomland faller arbetsstället ut som pendlingsfel.

Granskning på mikrodatanivå sker också kring egenföretagare. I vissa fall finns flera blanketter för en och samma individ. En person kan endast ha en uppgift angående näringsverksamhet. Personer som redovisat för både enskild näringsidkare och fåmansaktiebolagsdelägare får yrkesställningen enskild näringsidkare i Sysselsättningsregistret, som är det register som ligger till grund för statistiken.

2.6.3 Granskning av makrodata

När registret är färdigställt genomförs en slutgranskning av materialet. Granskningen görs på uppgifter som aggregerats till kommunnivå och omfattar uppgifterna om dagbefolkningens storlek, storleken av pendling mellan bostad och arbetsplats samt näringsgrensfördelning. Jämförelser görs mot motsvarande uppgifter föregående år och större avvikelser utreds.

2.6.4 Granskning av redovisning

Inför publicering granskas samtliga delar av materialet efter laddning i SCB:s webbpubliceringsverktyg och efter laddning i statistikdatabasen.

SCB kontrollerar att alla tabeller och diagram finns med och att ingen av dem är tom eller innehåller obegripliga värden, till exempel interna koder. Rubriker och förklaringar till tabeller och diagram granskas så att de är korrekta. SCB kontrollerar också att överensstämmelse råder där samma siffervärde eller text används på flera ställen.

Det sker även en kontroll att data och metadata ser riktiga ut efter publicering på webbplatsen. Det görs genom den externa Statistikdatabasen på SCB:s webbplats.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Osäkerhetskällor förekommer när det gäller modellantagandet, där personer avgränsas och klassificeras som antingen förvärvsarbetande eller inte. Osäkerhetskällorna finns beskrivna mer detaljerat i produktens Kvalitetsdeklaration men innebär att det finns osäkerhet kring antalsuppgifter och andelarna av förvärvsarbetande. Detta då sysselsättningsstatusen bygger på ett antagande. Metoden att använda inkomstuppgifter för att skatta personer som är förvärvsarbetande ger en del felklassificeringar, framför allt då referensperioden enbart avser november. Risker för felklassificering är störst när månaden för utbetalning inte stämmer med månaden då arbetet utförts. För mer information om modellen se 2.5 Bearbetningar.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Den huvudsakliga målstorheten avser antal förvärvsarbetande och redovisas efter olika redovisningsgrupper. Dessa beräknas genom summering av det totala antalet poster i redovisningsgruppen som är förvärvsarbetande. Detta med avseende på demografiska uppgifter och arbetsställets eller företagens egenskaper. Förvärvsintensitet, andel förvärvsarbetande, är en ofta använd målstorhet och beräknas genom att dividera antalet förvärvsarbetande med det totala antalet i befolkningen för respektive redovisningsgrupp.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Ingen skattning av tillförlitlighet genomförs i RAMS.

2.7.4 Röjandekontroll

Skade- och röjanderisk utifrån RAMS bedöms från fall till fall. Där det bedöms att röjandeskydd behövs sker detta genom prickning av enskilda celler.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Antalet förvärvsarbetande 2021 var 5 109 741. Den totala individpopulationen i registret uppgick till 8 490 912.

I den kompletterande insamlingen av arbetsställen var bortfallet drygt 10% av de 2 300 företagen som ingick i undersökningen. Det motsvarar 0,3% av de förvärvsarbetande. För dessa individer som var drygt 13 600 imputerades arbetsstället.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts.